

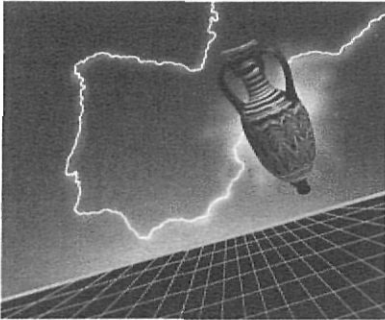
La cultura ibèrica gironina

LA POBLACIÓN PRERROMANA DEL EXTREMO NORDESTE PENINSULAR

Anna Pujol Puigvehí.

Edita: C.S.I.C. i U.A.B. 2 vol. 760 pp. i figs. Bellaterra, 1989.

— Anna Pujol Puigvehí —

LA POBLACIÓN PRERROMANA
DEL
EXTREMO NORDESTE
PENINSULAR

— Volumen I —

Al llarg de 760 pàgines repartides en dos volums, la doctora Anna Pujol ens ofereix una àmplia visió del món ibèric al nord-est de Catalunya. És una visió detallada i exhaustiva dels primers pobladors d'aquestes comarques documentats històricament en els textos dels autors grecs i llatins de l'època.

L'autora no es limita tan sols a l'anàlisi de la cultura ibèrica clàssica, sinó que com ja insinua en el subtítol de l'obra (*gènesis de la cultura ibèrica en las comarcas gerundenses*), estudia el seu origen més remot, els precedents de l'edat del bronze i la transició de l'edat del ferro, per tal d'esbrinar els camins i conductes pels quals es va desenvolupar la cultura ibèrica a casa nostra. Per assolir els seus objectius ha partit, en primer lloc, de l'anàlisi dels textos clàssics, tal com ja va fer anys enrere en la seva tesi de llicenciatura publicada a Figueres l'any 1977, i seguint amb la recollida sistemàtica de documentació sobre els principals jaciments indígenes de les nostres comarques. Constitueix, per aquest motiu, un bon recull de molta bibliografia dispersa i notícies diverses sobre antigues excavacions i troballes a les comarques de Girona i àdhuc del sud de França. Malauradament, però, la bibliografia consultada no ultrapassa l'any 1980, per la qual cosa es reflecteixen els resultats obtinguts posteriorment, en no haver pogut utilitzar publicacions més recents sobre el tema i que aporten nombroses dades que haurien estat de gran utilitat per a aquest treball.

Continuant amb l'estructura de l'obra, no podia faltar-hi una descripció prou extensa sobre els jaciments indígenes i colonials millor coneguts i que més informació proporcionen sobre el món ibèric al nord-est del Principat (Ullastret, Emporion i Rhode), i l'estat de la qüestió sobre la pre-colonització ròdia, i la tan especulada fundació de Rhode en el s. VII aC. Com és lògic, i essent la ceràmica el principal material arqueològic i de detecció per als jaciments d'aquesta època, es fa un repàs exhaustiu i complet sobre les diferents produccions ceràmiques, especialment del puig de Sant Andreu i l'illa d'en

Reixach, a Ullastret, aplegant moltes dades disperses i presentant l'estat de la qüestió.

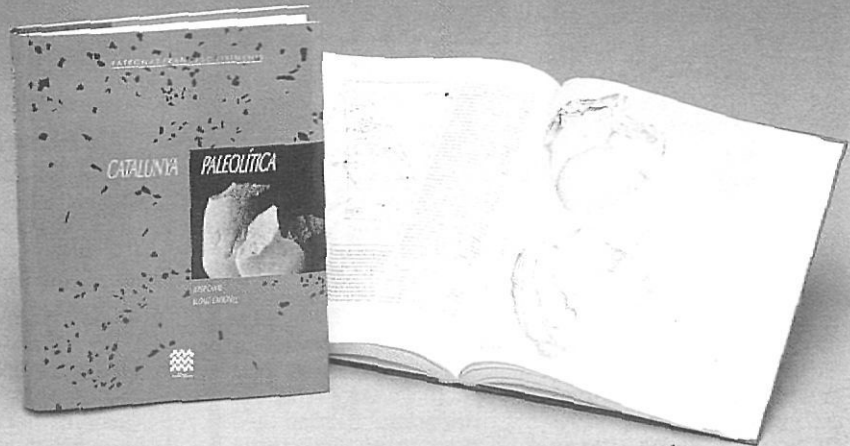
Després d'un llarg apartat dedicat exclusivament a la ressenya de tots els jaciments indígenes coneguts a casa nostra, amb inclusió, quan cal, d'una descripció succinta dels materials arqueològics trobats en alguns d'ells, la doctora Pujol emprèn la tasca difícilíssima i poc agrada degut a la manca de dades i resultats fiables, d'estudiar els camins ibers. Per aconseguir extreure'n alguna conclusió vàlida per als seus objectius ha emprat l'únic camí possible: estudiar la xarxa viària d'època romana intentant trobar alguna possible pervivència en ella dels camins indígenes anteriors. Degut a la dificultat de l'estudi no ens ha d'estranyar que els resultats siguin poc espectaculars i no s'hagi assolit del tot l'objectiu que l'autora es planteja a l'inici del capítol dedicat a la xarxa viària indígena. D'altra banda, pel que fa a la xarxa d'època romana tampoc es constata cap nova aportació. Constitueix, això sí, un bon compendi del que s'havia publicat sobre aquesta qüestió, referent al nord-est de Catalunya i sud de França.

Un dels capítols que trobem de major interès és el dedicat a la circulació monetària ibèrica i la seva importància en el comerç indígena i les relacions amb l'exterior, capítol al qual la Dra. Pujol dedica més de cent pàgines. És un tema a vegades massa oblidat per la Historiografia i l'Arqueologia contemporània, degut a la gran dificultat que suposa el seu estudi, tot i que no podem oblidar els excel·lents treballs que L. Villaronga, entre altres, han dedicat al tema.

Un darrer apartat està dedicat a l'estudi de la societat ibèrica en tots els seus aspectes. En ell s'analitzen qüestions tan diverses i relativament poc conegudes com són els ritus i creences religioses (cranis d'Ullastret, en el volum I), o el substrat indígena, demografia, les relacions comercials, economia, cultura i arquitectura, que trobem en el volum segon i a manera de conclusions.

En general, es tracta d'una obra remarcable pel gran treball de síntesi que

PATRONAT FRANCESC EIXIMENIS

suposa i recomanable per a qui vulgui tenir una visió global de poblament ibèric del nord-est del Principat. Potser hi ha hipòtesis massa agosarades, com pot ser veure pervivències de ritus i tradicions ibèriques en alguns costums medievals i moderns —pensem, per exemple, en la dansa de las mort de Verges—, considerar que el poblament dispers en el camp s'acabaria en el s III aC, quan en realitat trobem una gran quantitat de sitges obliterades a la fi del s II o començament del s I aC, o que la localització més idònia per a la mítica Cypsela sigui Ullastret. En tot cas, no deixen de ser hipòtesis de treball prou suggerents i que caldrà tenir en compte i, en tot cas, confirmar o rebutjar a la llum de les futures investigacions.

Finalment, tan sols hem de lamentar un fet que es repeteix en diverses ocasions al llarg de l'obra. Es tracta de la poca fiabilitat d'algunes cites bibliogràfiques a peu de pàgina. Les publicacions que se citen no contenen la informació a la qual es refereix el text. Suposem que és degut a un involuntari error introduït en el fitxer bibliogràfic emprat per l'autora.

CATALUNYA PALEOLÍTICA

JOSEP CANAL

EUDALD CARBONELL

Un rigurós treball científic i un important esforç editorial gironí al servei de tot el país.

448 pàgines de text. Tamany 30 x 25 cm. Més de 500 il·lustracions (fotografies, mapes, esquemes i dibuixos). Enquadernació luxosa amb guaflex i lletres estampades en or. Sobrecoberta a tot color.

Diputació de Girona Tel. 20 57 00 - Fax 20 80 88 - Aptat. Correus 11 - 17080 GIRONA

JOSEP CASAS I GENOVER